TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

JOHN VÄLIMÄKI, Editor & Manager

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.
TELEPHONE — Office 365; Editorial Dep't 832.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

MIKSI MENNÄ SUOMEEN?

Emme tee tuota kysymystä porvarillisia näkökohtia silmälläpitäen, emmekä myöskään aijo asiasta pitkästi kirjottaa. Jokaiselle Amerikan suomalaiselle pitäisi olla selvänä, ettei kannata, ei ainakaan vielä, lähteä "vanhaan maahan", ellei ole sellaista rahaa jota ei mitenkään muuten saa hukattua. Viime päivinä olemme saaneet lukea, ja myöskin puhutella, joitakin sellaisia jotka ovat Suomessa juuri käyneet ja he ovat yksimielisiä siitä, että ainoastaan siinä tapauksessa että henkilö haluaa tehdä huvireisun josta "ei yhtään voi nauttia" kannattaa sinne mennä "käymään" — ei muuta. Työväki Suomesta kuuluu pakenevan pois, yksin Venäjän Karjalaankin, jossa ei ole muuta elinehtoa kuin "elää onkien joesta", pakenee tuhansittain peräpohjolan työläisiä. Etelä-Suomesta tekee koko ammattitaitoinen väestö lähtöä ulkomaille — etupäässä Venäjälle, jos suinkin sinne pääsevät. Lähtiessään vannovat kaikki ikänsä pysyvänsä poissa Suomesta, lahtari-Suomesta. — Siitä huolimatta on kaksitoistatuhatta Amerikan suomalaista rekisteerau tunut matkaa varten Suomeen.

Miettikäähän vähän. Saa ne rahavähäset, mitä täällä olette kokoon saaneet, muuallakin kulutettua ettei tarvitse niitä Mannerheimin Saksasta tuotuihin aselasteihin kuluttaa. Jos maata tahdotte välttämättä muuttaa, niin menkää sivistyskansojen joukkoon, esim. Venäjälle, jonne nyt jo kuuluu Englannin kautta pääsevän.

BUTTEN KONNAT TÖISTÄÄN TILILLE

The Butte Bulletin kertoo, että kaksi Butten lakimiestä, Nolan ja Donovan, jotka kumpanenkin ovat hyvästi tunnettuja työläispiireissä Montanassa, ovat nostaneet $50,000 kunnianloukkausjutun Anaconda Mining Co. ja kaikki sen Buttessa ja Anacondassa olevia sanomalehtiä vastaan. Asia on viety Havre'en, Hill kauntiin, sillä Silver Bow kauntissa ei saa muuta kuin "komppanian oikeutta." Nimellisesti on tällä kertaa kysymyksessä näiden lakimiesten kunnian loukkaaminen. Molemmat ovat toimineet työläisten asianajajina ja kun viimekeväinen verilöyly tapahtui Anacondan tiellä asettuivat molemmat lujasti puolustamaan työläisiä. Siitä saivat yhtiön lehdet aiheen hyökätä näiden lakimiesten niskaan ja nimitellä heitä jos miksi. Uhkauksia ja kostoa siitä että olivat työläisten puolella vannottiin myöskin herrain taholta heidän lehtiensä palstoilla samoin aivan avoimesti. Frank Littlen kohtaloa ennustettiin molemmille. Siitä eivät nämä työläisten puolesta taistelleet lakimiehet kuitenkaan välittäneet, eikä heillä nytkään ole tarkotuksena niin paljon persoonallisen kunniansa korvaaminen, kuin se että tämän jutun kautta saadaan kaikki Anacondan tiellä, huhtik. 21 p:nä tapahtuneet seikat oikeuslaitosten edessä, ulkopuolella Buttea, käsiteltäviksi ja siten konnain työt paljastettua. Voittivatpa tai ei, koko tuon ruman tapauksen kaikki vaiheet kuitenkin tulee esitettyä ja se antaa Butten työläisille jälkeenpäin tilaisuuden tehdä uusia syytöksiä niitä Anaconda yhtiön hurttia vastaan jotka tuohon, ja kymmeniin muihin, työläisten murhiin ovat osaa ottaneet.

Toivottavasti Butten ja lähiympäristön työläiset tekevät voi tavansa näissä oikeusjutuissa, antamalla niitä tietoja mitä heillä on. Muuta eivät lakimiehet pyydäkään tällä kertaa. He ovat vakuutettuja siitä että kun he kerran saavat Butten kaivantoherrain kaikki konnaimaisuudet paljastettua, on koko maa valmis ojentamaan heille auttavan kätensä, niin että kuparitrustin herrat saadaan lopultakin vastaamaan kaikesta siitä mitä he ovat tehneet.

Buttessa asuneilla ja työtaisteluun osaa ottaneilla työläisillä on kaikki tapaukset tiedossaan. Saattakaa ne näiden lakimiesten tietoon. Siten autatte vähäsen sen verisen vääryyden korvaamista mitä teitä vastaan on vuosikausia Buttessa harjotettu.

ENGLANNIN TYÖVÄESTÖ SOTAKANNALLA

London Daily Herald kertoo: "Englantia vapisuttavat työläisten oikeutetut palkankorotusvaatimukset. Vaatimusten syynä on elantokustannusten kohoaminen. Hallitus ei kykene eikä edes tahdokaan tätä kohoamista ehkäistä.

Jos työläiset saavat ajettua perille palkkavaatimuksensa tulevat kapitalistit edelleen korottamaan tuotteiden hintoja. Sillä kapitalistien voittojen tulee pysyä entisellään, vieläpä lisääntyä. Seuraa uusia palkankorotusvaatimuksia jne. Ainoana pelastuksena tästä onnettomasta kiertokulusta on kapitalistisen järjestelmän hävittäminen.

Kapitalismin mahti vaipuu. Se ei kykene järjestämään maan asioita, ei löytämään pelastusta romahduksesta johon välttämättömästi ajaudutaan jos ylläkuvattua tuhoisaa kiertokulkua edelleen jatkuu.

Riistäjien hallitus pitää yllin kyllin huolta omistaan, mutta se ei auta nykyisestä järjestelmästä kärsivää työväestöä ahdinkotilastaan. Työväen luokan itsensä on asia ratkaistava, kukistettava kapitalismi käymällä sen kimppuun, esiintyipä ne missä muodossa hyvänsä.

Asia on selvä. Työntekijöiden asema ei parane niinkauan kuin porvaristolla on valtaa harjoittaa nylkemistään. Riistäjiltä kapitalisteilta on ensi aluksi otettava tuotantovälineiden valvontavalta työntekijöiden käsiin. Yhteiskunnallistuttaminen ja työväen kontrolli. Siinä ensi askeleemme."

Myöhemmin saapuneissa lehdissä huomauttaa Herald hieman ivallisesti siitä, miten hallitus on joutunut "noudattamaan työläisten tahtoa." Englannissa, sanoo lehti, ei Puolan sotaan nähden ole kukaan muu puolueettomalla kannalla kuin hallitus. Hallitus sanoo ettei yhdenkään englantilaisen upseerin pidä mennä edes vapaaehtoisenakaan Puolan armeijaan. Mutta Englannin työväki ei ole yhtä puolueeton. Se haluaa taistella oikean asian puolesta ja se sanoo: ei kuleteta ammukkeita rautateitse, ei lastata niitä laivoihin, eikä irroteta sellaisen laivan köysiä laiturista joka sisältää ammukkeita. Meillä on yleislakko Puolan sotaan nähden työläisten puolelta. Se tekee hallituksestakin "puolueettoman."

Pientä pakinaa bolshevikeista

(Kirj. Jerome K. Jerome)

Mitä on bolsheviki? Tuo kysymys kiinnittää mieltäni senkin vuoksi, että ystäväni siiloin tällöin sanovat minua itseäni bolshevikiksi. Ja koska en tiedä mitä se merkitsee, niin en voi torjua syytöstä niin syvällä halveksumisella ja suuttumuksella kuin huomaan ystävieni odottavan. Vaikeutenani on tulla oikeaksi bolshevikiksi, niin että sen itsekin tiedän. Tarina kertoo eräästä oxfordilaisesta kelpo professorista, joka kerran huomasi joutuneensa väittelyyn vihanneskaupustelijan kanssa. Vihanneskaupustelija oli aluksi voitton puolella sen vuoksi, ettei valkoinut sanojaan kohtelialsuusnäkökohtia silmällä pitäen. Lopuksi professori huomasi, että jotain oli tehtävä ellei muun vuoksi niin ainakin oman mielenkuohunsa tyynnyttämiseksi. Hän kävi kiusanhenkensä kimppuun, nimitti häntä tylpäksi suunnikkaaksi ja viittasi siihen että mies oli hiukan parempi kuin vinoneliö ja että mitä voi sitä vastaan havaita, oli diffrentialikalkylii. Hän lopetti hyökkäyksensä syyttämällä miesparkaa tasakylkiseksi kolmioksi. Hänen lähtiessään vihannes-kaupustelia jäi sanattomana nojaamaan lyhtypylvääseen.

Omasta puolestani voin ymmärtää ja tuntea myötätuntoa tuon vihanneskaupustelijan mielentilaa kohtaan. Hän ei kuolemakseenkaan voinut päästä varmuuteen siitä, ettei hän ollut tasakylkinen kolmio. Otaksutaan, että minä olen bolshevikki. Minua silloin ahdistaa syytös terrorista. En ymmärrä mitä se merkitsee ja mitä sillä tarkoitetaan. En edes tiedä kuinka "bolshevikki" kirjoitetaan. Jotkut kirjoittavat sen kahdella k:lla, toiset yhdellä. Oikean ääntämisen laita on yhtä epämääräinen. Olen koettanut kotitarpeiksi päästä selville kysymyksestä, mikä on bolshevikki? Onko hän syntynyt tai tehty? Mistä hänet tuntee, jos sattuu tapaamaan? Joku viikko sitten eräs sanomalehti kai minunlaisteni valmistamiseksi julkaisi bolshevismin 21 "pykälää". Saatana tuli varmaankin harmaaksi kateudesta lukiessaan ne. Useat näistä pykälistä olivat sellaisia, ettei tuo herra varmaankaan koskaan ollut tullut niitä ajatelleeksi. Minusta näytti, että jos tietoinen bolshevikki yrittäisi täyttää kaikki nuo "pykälät", ei hän joutaisi syömäänkään. Huomattava oli varsinkin 17 "pykälä". Rivi oli jätetty puhtaan valkoiseksi ja varustettu reunamuistutuksella. Julkaisija ilmoitti siinä 17:nnen "pykälän" olevan niin kauhistuttavan, ettei mikään kunniallinen kustantaja voinut ottaa omalletunnolleen sen painattamista. Ihmisluonne on kuitenkin niin nurinkurinen, että esim. "pykälä" 17 kiinnitti minun mieltäni enemmän kuin kaikki muut yhteensä. Ehkäpä julkaisija oli oikeassa. Kenties en olisi jaksanut tuota pykälää sulattaa. Vaikka olenkin elämässäni jos jotakin turmelusta nähnyt, olisi 17 "pykälä" siitä huolimatta voinut sieluani liikaa tärvellä. Parasta siis jäädä viattomuuteeni ja uskooni ihmisluonteen hyvyyteen.

Huomioon lainkaan ottamatta tuota autiota 17 "pykälää" eivät jäälelläolevat kaksikymmentä paljastaneet minulle mitään sellaista erikoista uutuutta konnuuden alalla, että voisin bolshevikin tuntea nähdessäni sellaisen otuksen. Tutkimuksissani täytyy minun senvuoksi palata tarkastamaan bolshevikkien edesottamista, mikäli puhdasmielinen isällinen hallituksemme siihen antaa tilaisuutta. Kahden viimeisen vuoden aikana he ovat ahkerasti puolustelleet maatansa, eikä ilman menestystä Englannin, Ranskan, Italian, Amerikan, Japanin, Puolan, Saksan, Rumanian, Suomen, Viron ja Latvian armeijoja ja laivastoja vastaan. Anteeksi, jos joku liittolaisista on jäänyt mainitsematta. Muistini huonouden sekä arvonannon puuttumisen vuoksi on niin voinut käydä. Onko bolshevikki henkilö, joka puolustaa maataan ulkoista vihollista vastaan? Samanaikaisesti bolshevikihallitus on käynyt tarmokkaasti sotaa sisäistä vihollistaan vastaan. Onko siis bolshevikki mies, joka auttaa maansa hallitusta vallankumouksen kukistamisessa? Minulle on sanottu, että bolshevikit pakoittavat jokaisen jalosukuisen tekemään työtä henkensä pitimiksi. Tämä seikka näyttää tehneen vissiniaisista henkilöistä, vieläpä joistakin työmiehistä, bolshevikkien vihollisia. Myönnän, että asia on todella järkyttävä. Mutta tarkemmin miettien, onko tuo niin perinpohjaista yhteiskuntajärjestyksemme nurinkääntämistä, kuin mitä meille uskotellaan? Muistaakseni ainakin eräälle minun esi-isälleni huomautettiin, että ainoastaan otsasi hiessä syömän pitää. Ja toden totta, yhä kasvava lukumäärä saman esi-isän jälkeläisistä onnistuu kuin onnistuukin kiertämään tuota lakia. Tuollainen lienee yhtä järjetöntä ja epäsiveellistä kuin mitä sen väitetään olevankin. Mutta onko nyt jokainen, joka tahtoo tuon lain mukaisesti elettävän, välttämättä bolshevikki? Eräs kuuluisa bolshevikki on pystyttänyt luokkavallan, vieläpä siitä vilpittömästi kerskaa. Mutta tämäkään ei näytä miltään uutuudelta hallituksen alalla. Bolshevikkihallituksen ja kaikkien muiden hallitusten välillä olen tässä suhteessa huomannut sen eroavaisuuden, että bolshevikit ovat panneet kiertämään vaatimuksen: hallitsevana luokkana tulee olla työntekijöiden eikä laiskurien. Niinikään on minulle selitetty bolshevikkien kynsin hampain pitävän kiinni harvainvallasta, toisin sanoen harvat määräävät ja joukot tottelevat. Tarkoittavatko bolshevismin moitiskelijat sitä, että meidän tulee nykyisellä historiallisella aikakaudella pahentua jokaiseen hallitukseen, jossa harvat hallitsevat suurta joukkoa?

Mutta nyt tulee ankara syytös bolshevismia vastaan, merkki, josta jos mistään pitäisi tuntea bolshevikit kaikkine tekoineen. Bolshevismin pitäisi nim. olla aivan päinvastaista kuin vuorisaarna. Näyttää siltä, että bolshevikkihallitus ei aivan tarkasti seuraa saarnan opetuksia (päinvastoin kuin se kustantaja, jonka herkästä omastatunnosta edellä on huomautettu), ehkä tähän vaikuttaa sekin, että se tietää olevansa hallitus. Koko asia on minulle muuten ihan uskomaton. Onkohan mahdollista, että tässä maailmassa löytyy nykyään sellainenkin hallitus, joka nöyrällä mielellä ja katuvalla sydämellä ei koeta ojentaa politiikkaansa vuorisaarnan mukaiseksi? Voi sen sentään ymmärtää, että nuo pimitetyt bolshevikkiparat heltä kaikilta puolin saartaviep hallitusten näyttämä esimerkki silmiensä edessä ovat kylmäverisesti poikenneet pois alkuperäisen kristinuskon suoralta ja ahtaalta tieltä. Ikänsä puolesta nuorimmillakin bolshevikeilla on ollut oivallinen tilaisuus tarkastaa seitsemän vuoden tapauksia, pohtia itsekseen, kuinka suurta niin hengellistä kuin maallistakin hyvinvointia kaikki ne onnelliset kansat ovat saaneet nauttia, jotka lyhyen pyhiinvaelluksen täällä maanpäällä ovat olleet pelkistä kahdentoista apostolin vakavamielisistä seuraajista kokoonpantujen hallituksien johdon ja huolenpidon alaisia. On kieltämättä sangen juhlallinen ja mieltäylentävä näky, että maailman onnelliset kansat, kuten ranskalaiset, englantilaiset, amerikkalaiset, vieläpä Saksan "hunnitkin" järjestettyinä Saatanan voittamista varten marssivat Siionia kohti vuorisaarnan lipun alla. Ainoastaan eksyksissä kulkevat bolshevikit ylenkatsovat sitä siunausrikasta tulevaisuutta, jota pyhä neljän miehen neuvosto heillekin tarjoo.

Maailman kurjuus

Paul Louis kirjottaa L'Humanitessa:

Miten läpäiseekään maailma sen taloudellisen menehdyksen, rahallisen rappion, yleisen kurjuuden kriisin, josta se on kärsinyt jo kolmatta vuotta? Sillä luonteenomaista ajankohdalle, jossa elämme, on ilmiön koko maailmaa käsittävä laajuus.

Itävalta on niin nälkiintynyt, että lapset menetyvät ravinnon puutteesta ja että kuolevaisuus on saavuttanut sellaisen laajuuden, ettei uuden ajan historia tunne vastaavaa. Kokonainen riittämättömän ravinnon kohtaama kansallisuus on menehtymässä, hupenemassa.

Tshekko-Slovakian, Jugo-Slovian ja Bulgarian kohtalo on yhtä julma. Itä-Europassa ja osassa Keski-Europaa on nähty raivoavan nälänhädän, joka on niittänyt joukottain kaiken ikäisiä ihmisiä. On suureksi häpeäksi sukupolvellemme, häpeäksi kapitalistiselle järjestelmälle, että niin paljon ihmisolentoja, lapsia, nuorukaisia, ikäihmisiä ja vanhuksia, joutuu kuoleman syleilyyn ilman että kiirehditään heitä auttamaan.

Seuduilla taas, joissa ei kirjaimellisesti ole mitään elintarvepuutetta, ovat hinnat kohonneet niin huimaavasti, että palkkalaisten on ollut pakko rajoittaa kulutustaan. Ei ole paikkaa maapallolla, missä eivät elämistarvikkeet olisi kaksi, kolme, neljä tai useampia kertoja kalliimmat kuin ennen sotaa. Jos Skandinavia, Amerikka, Kiina ja Jaappani ovat kärsineet vähemmän hintojen kalleudesta kuin me, niin eivät ne silti ole välttäneet sitä. Tästä syystä on yhteiskunnallinen jännitys yhtä vakava, vallankumoukselliseen proletariaatin ponnistukset yhtä voimaperäistä niissä valtioissa, jotka ovat pysyneet puolueettomina, kuin sotivissakin maissa. Ei yksikään maa ole eristettynä toisesta. Yhden maan kurjuus merkitsee kurjuutta toisellekin maalle. On ollut hirvittävä erehdys — joka suhteessa rikollinen erehdys niitten taholta, jotka ovat Versaillesin rauhan toimeenpanijoita — kieltää aikakautemme oleellisin laki, inhimillisen yhteisyyden maailmankaikkeudellinen solidariteetin laki; joka iskee toista, iskee itseään. Tahtoessa hävittää Saksan, Ranskan ja Englannin on suunattu kuolettava isku omaan itseensä. Jakas tästä syystä niin monet kirjoittajat, jotka eivät ole sosialisteja eikä internationalisteja, puhuvat tällä haavaa rauhansopimusten tarkastamisesta.

Finanssiromahdus koskee koko maailmaa. Valtiovelat, jotka nousevat satoihin miljaardeihin, ovat kohonneet vähintäin kymmenen, kaksikymmentä kertaa ennen sotaa nousesta määrästään. Ranskan tulo- ja menoarvion suhde on surkea, samoin Italian, mutta mitä sanoa Saksasta, Itävallasta, Unkarista, Tshekko-Slovakiasta, Serbiasta, Puolasta ja Rumaniasta, joilla ei ole lainkaan mitään tulo- ja meno-arviota. Itse Englannilla on suuremmoiset velat ja suunnattomilla koroilla ei kyetä suorittamaan edes jo maksettaviksi langenneita eriä. Mitä taas Amerikaan tulee, ei sen hyvinvointi ole muuta kuin näennäinen, ja ennemmin tai myöhemmin on siihen sattuva europpalaisen pulan vastaisku. Luhistumisen täydennyttyä Europan mantereella ei myöskään Amerika välty sen maininkeilta.

Nyt jo frangin, liren, markan ja kruunun arvon laskeminen on vakavana kompastuskivenä tuonnille niistä maista, joiden rahan arvo ei ole laskenut.

Sota on raunioittanut maailman vähemmän ehkä kustannustensa kuin sen kuollettavan iskun kautta, jonka se on antanut yleiselle tuotannolle. Juuri alituotanto on nykyisen romahdustilanteen pohjana: tämä tilanne johtuu monestakin syystä mutta pääasiallisin siinä on kapitalistisen järjestelmän kykenemättömyys järjestää olosuhteet ennalleen, palauttaa hyvinvointi, elvyttää elämä uudelleen, lääkitä maailmankaikkeuden kurjuus. Juuri tämän käsittää proletariaatti selvästi, mutta ei vielä omistavaluokka, ennenkuin se huomenna tai ylihuomenna joutuu seisomaan silmä silmää vasten tapahtumain kanssa, jotka kehittyvät automaattisella rajuudella.

Nansenin mielipide Venäjästä

Chicago Daily Heraldin kirjeenvaihtaja on haastatellut kuuluisaa naparetkeilijää Nansenia, joka tuli tunnetuksi m. m. sen kautta, että yritti aikaan saada suhteita Venäjän ja liittolaisvaltain välillä jo sinä aikana, jolloin sellainen esitys oli uhkarohkeata. Kirjeenvaihtaja sähköttää lehdelleen seuraavaa:

Kysyin Nansenilta luuliko hän venäläisten estävän Venäjällä olevien sotavankien maasta poistumista. "Ei ollenkaan", vastasi Nansen. Neuvostoviranomaiset ovat antaneet kaikkea mahdollista apua. Venäjällä on tätä nykyän noin 150,000—200,000 saksalaista, itävaltalaista, unkarilaista ja muita sotavankeja. Monet asuvat leireillä, useat ovat töissä. Länsi-Siperiassa olevat sotavangit ovat vapaita lähtemään kotimaihinsa miten parhaiten taitavat.

"Vaikkakin neuvostohallituksella on vähän junia, niin siitä huolimatta joka toinen päivä annetaan junia sotavankien kuljettamiseksi Moskovaan ja Pietariin. Länsi-Siperiassa olevat koettavat päästä Vladivostokiin. Suurena vaikeutenamme on laivojen puute. Niitä tarvitaan ja minä tulin Lontooseen sitä varten, että niitä saisimme. Englannin hallitus on halukas auttamaan, mutta siitä itseltäänkin puuttuu laivoja.

Neuvostovalta osottaa elinvoimaisuuttaan.

Kirjeenvaihtaja kysyi Nansenilta, uskoiko hän neuvostovallan olevan luonnollisen ja siis säilyvän. Nansen vastasi, että yksi voi antaa yhdenlaisen, toinen toisenlaisen arvelun. Hänenkin on vaikea mennä sanomaan sitä tai tätä, sillä Venäjä on merkillisyyksien maa. Joka tapauksessa neuvostovallan säilyminen näin kauan todistaa sen elinvoimaisuutta.

"Oletteko samaa mieltä Englannin pääministerin kanssa, että kauppa Länsi-Europan ja Venäjän kanssa on välttämätöntä Europan selviintymiselle?" "Ehdottomasti", vastasi Nansen. "Tosiasia on, että tällaisen kaupankäynnin alkaminen vain voi pelastaa Europan nälkäkuolemasta. Me emme voi iankaiken elää ilman Venäjää, joka tuottaa kaikkia elintarpeita, puutavaraa, öljyä, pellavaa. Katsokaa esimerkiksi Norjaa. Ennen sotaa me saimme 80 prosenttia viljastamme Venäjältä. Nyt me saamme yli 90 prosenttia Amerikasta. Toisten Europan maitten laita on samoin.

Amerika ei voi kaikkia ruokkia.

"Miten Amerika voisi meitä kaikkia ruokkia, kun sillä on tekemistä kotonaankin? Ja mitä tapahtuisi, jos Amerikassa tulisi huono sato? Venäjä tarvitsee maailman markkinoita ja maailma tarvitsee Venäjää. Europan koko kauppakoneisto on rempallaan, kun kaupankäynti idän ja lännen välillä on keskeytyksissä. Tämä koneisto on sangen monimutkainen. Poistakaa siitä kaksi tärkeätä osaa — Venäjän tuotteitten virtaamisen länteen ja europalaisten tuotteitten virtaamisen itään — ja kuinka voitte odottaa koneiston olevan käyntikunnossa?

Hiilipolitiikka

Daily Heraldissa eräs kirjoittaja todistelee, että liittovaltain politiikan itseasiassa määrää — kivihiili.

Nykyaikana hiili merkitsee politiikalle samaa, mitä kulta edellisinä vuosisatoina.

Ludendorff tahtoi tuhota Ranskan hävittämällä pohjois-Ranskan hiilikaivosalueet. Clemenceau vuorostaan riisti Saksalta Saarin hiilialueen ja antoi Schlesian Puolalle. Lisäksi Saksa pakoitettiin vuosittain luovuttamaan liittolaisille 40 miljoonaa tonnia (tenni on 1,000 kiloa) hiiliä. Saksan vuotuinen hiilen kulutus ennen sotaa oli 110 miljoonaa tonnia. Jos Saksan todella täytyy vuosittain luovuttaa 40 miljoonaa tonnia, jää siile ainoastaan puolet tarvitsemastaan määrästä. Tämä merkitsee Saksan suunnatonta hekontumista. On täysin ymmärrettävä Saksan hallituksen liittolaisille esittämä vaatimus saada pitää 200,000-miehinen vakinainen armeija. Ainoastaan sillä, liekinheittäjineen, tankkeineen ja lentokoneineen, se voi pakottaa nälistyneen työväestössä työskentelemään hilliveron suorittamiseksi.

Itävallasta liittolaiset tekivät hiilettömän alueen, Venäjä koetettiin eristää Uraalin ja Donin hiilikentiä j. n. e.

Hiilipulassaan Ranska koetti ostaa hiiliä Englannista. Seurauksena oli frangin arvon suunnaton alenemnen.

Mustine joukkoineen Ranska aikoi vallata Saksalta Ruhrin hiilialueen, mutta ei saanut siihen liittolaisten suostumusta. Jos tuo toimenpide olisi menestynyt, ei Saksa koskaan olisi voinut olla minään uhkana Ranskalle.

Hiilen tärkeyden ymmärtää otettaa maila huomioon, ettei noissa maissa voi olla olemassa mitään nykyaikaista liikennelaitosta eikä teollisuutta ilman kivihiiltä.

Liittovaltain hiilipolitiikka on seurauksiltaan turmiollinen. Maa, joka ei saa teollisuutta ja liikennelaitosta kuntoon sodan aikaisesta rappiotilastaan, luisuu auttamattomasti vallankumoukseen. Pelastuskeinona kirjoittaja esittää hiilikaivosten "kansallistuttamisen".

Pietari, — Gorgi on viime aikoina alkanut toimia sangen innokkaasti. Hän ei tyydy olemaan ainoastaan oppineitten ja tehtailijoitten suojelijana, vaan on alkanut esiintyä kokouksissa puhtaen valtiollisia puheita, jossa puolustaa neuvostovaltaa.

Toverillinen huomautus Toverin lukijoille

Olemme useasti huomauttaneet lehtemme lukijoita että kirjoittaessaan meille ottaisivat huomioon erikoisia toimenpiteitä kaiken hyvän järjestyksen eduksi. Tänne tulee kirjeitä ilman nimeä ja osotetta jolloin on mahdoton ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin kirjeiden suhteen, kaikki kirjeet tulee olla varustettuna lähettäjän nimellä ja osotteella. Samoin pitäisi kaikki eri asiat, kuten Toverin toimitukselle, konttoriin ,ilmoituksia koskevat, lehden tilaukset ja osotteen muutokset kirjotettava kukin ERILIUSKALLE; kaikki nämä liuskat pantakoon samaan kirjekuoreen, jolloin liikkeenhoitaja jakaa ne asianomaisille osastoille. Kaikki osotteen muutokset tehtäköön tarkasti, entinen ja uusi osote on välttämättömästi mainittava ennenkuin voidaan osote muuttaa. Asiamiehille ja naisille vielä pyytäisimme huomauttaa että kirjottaisivat kaikki nimet ja osotteet mahdollisen tarkkaan ja selvästi ettei tulisi mitään vaikeuksia niiden täällä ymmärtämisessä. Toivomme että kaikki ottavat nämä huomioon jolloin täällä säästyy paljon turhaa työtä ja ylimääräistä kirjeenvaihtoa ja ennenkaikkea voimme palvella lehtemme lukijakuntaa suuremmalla tyytyväisyydellä ja tarkuudella.

Toveruudella,

TOVERIN LEVITYSOSASTO.

P. S. — Olemme täällä valmiina ottamaan uusia tilauksia vastaan Toverille ja Toverittarelle minkä asiamiehet vaan kerkiävät hankkimaan.

YHTÄ JA TOISTA

Pienten kansojen oikeudet.

Rauhankonferenssin laatima ja Europan suurvaltojen hyväksymä kansainliiton asiapaperi näyttää olevan mainio dokumentti, käytäntöön sovellutettuna. Se turvaa ja takaa pienille kansakunnille itsemääräämisoikeuden asioissaan kuten sen pitääkin. Se hiljolleen lopettaa turvattomien kansojen riiston siten poistaa maailmasta sotien syyt, sillä pienten kansojen oikeuksia puolustaakseen Englandi ainakin sotaan ryhtyi, josta nimellisenä oli Belgian turvaaminen saksalaisten hyökkäyksiä vastaan.

Kaiken edellisen toteaa todeksi entisestä saksalaisesta lounais-Afrikasta tulevat tiedot, että sinne on perustettu englantilainen korporatsioni neljän ja puolen miljoonan punnan pääomalla, joka korporatsioni tulee ottamaan haltuunsa kaikki maakunnan timanttikaivokset. Lounais-Afrika joutui Englannille rauhansopimuksen nojalla.

Näyttää siis, että itsemääräämisoikenden lisäksi takaa se asiapaperi pienille kansakunnille vielä muittenkin asiain määräämisoikeuden, sillä alusmaat pois laskettuna on englantilainen kansakunta pienimplä maailman kansakunnista. Mutta määrää puolen maapallon kansojen asiat.

* * *

Republikaanien konventsioni.

Suuri ja paljon kuulutettu puplikaanien konventsioni on ollut ja mennyt. Tohina enää kuuluu. Se oli tyypillinen konventsioni. Juuri sen tyypillisyyden vuoksi kannattaa siitä hieman jutustella.

Menkäämme ajassa hiukan taaksepäin. Kuinka suuri ja valtava olkaan innostus kevätsten nimitysvaalien aikana eri valtioissa, kun valittiin konventsioniin meneviä edustajia. Vaalit ovat olleet kaikki kaikessa viime kuukausina. Ne ovat aikajottain voittaneet tavallisen kansalaisten huomiossa pallopeliuutisetkin Se on paljon sanottu.

Kun amerikalainen unohtaa "Ty Cobb'in", "Babe Ruth'in" ja yleensä pallopelit ja keskustelee jostakin muusta, voidaan luottamuksella sanoa, että jotain merkillistä on tapahtunut; on ollut nyrkkitaistelu mailman mestaruudesta, autokilpailu Indianapolissi tai vaalipäivä valtiossa.

Viimemainittuja on ollut. Ja kuinka ne olivat valtavia! Chicagossa kaiketi pari kolme tapettiin muistoksi entisiltä hyviltä ajoilta kun "Hinky Dinky" ja "Bath House John" vielä olivat politiikassa. Michiganissa runnattiin vaaleja enemmän kuin fordeja. Californiassa oli "favorite son" Johnson kaikki kaikessa ja Oregonissa oli kaksi päivää ihan satamatta. Taivaskin suosi Johnsonia ja Woodia.

Se oli siihen aikaan, kun kansa äänesti puolue-ehdokkaistaan.

Kokoonnuttiin kokoukseen päättämään ketä kansa halusi. Äänestyksessä oli selvästi käynyt ilmi, että Johnson, Wood ja Lowden olivat repuplikaanisen äänestäjistön mielitietyjä. Johdonmukaisesti siis niistä vain olisi voinut olla kysymystä.

Seurasi nimitykset. Wood sai kunnian olla ensimäinen. Hänelle hurrasi kansajoukko kokonaista 39 minuuttia. Toisena tuli Lowden. Hänelle hurrattiin heti 42 minuuttia. Kolmantena Johnson. Seurasi 28 minuutin melu. Siis lähes kaksi tuntia suoraa huutoa.

Suosikkien nimitykset loppuivat siihen. Seurasi "tummien hevosten" nimitys. Ne eivät saaneet suurtakaan huomiota, muutaman kädentaputuksen kuten vapaailtaman puhuja.

"Tumma hevonen" on amerikalaisessa politiikassa sellainen ehdokas, jonka kyvyt "huomataan" vasta konventsionin kestäessä.

Äänestettiin. Ensimäisessä äänestyksessä meni noin puolet äänistä kolmelle johtavalle ehdokkaalle. Tehtiin repäsevä ehdotus, että ollaan yhtämittaisessa istunnossa niin kauan, että ehdokas on saatu valituksi.

Hyvä. Se naula vetasi. Saadaan kerrankin ulkopuolisilta vaikuteimilta vapaasti valita ehdokas, tuumi kansa, jolle tieto siitä huolellisesti saatettiin.

Äänestettiin neljä kertaa. Enemmistöä ei saatu millekään ehdokkaalle. Yhtäkkiä valtasi edustajat kauhea nälkä, janosta puhumattakaan. Mikäs muu auttoi kuin ottaa ruokalepo. Eihän kansakaan halua edustajiaan nälässä pitää.

Seuraavana aamuna toimitettu äänestys antoi kolmelle suosikille 735 ääntä, siis 2-3 osaa kaikista äänistä. Valinta vain oli yhtä kaukakana kuin ennenkin. Toimitettiin kaikkiaan neljä äänestystä, eikä valintaa. Taas ruokalepo.

Ruokalevon jälkeen taas äänestettiin. Ei valintaa. Näköpiiriin ilmaantui yhtäkkiä paksu tomupilvi. Auringon paisteessa näytti se ihan keltaiselta, aivan kuten aamurusko — kultaiselta.

Tumma hevonen tulee!

Kaikkien huomio kiintyi tummaan hevoseen. Kymmenes koitos ja tumma hevonen voitti.

Ei ketään pyörtynyt, ei edes naisia; eivät pökertyneet tallinhajuun. Seurasi kauhea melu, aivan kuin olisi työnnetty keihäs elefanttilauman sydämeen.

*

Siirryin ajatuksissani miettimään valintaa, sen "kansanvaltaisuutta" ja vertaamaan sitä ennen konventsionia lausuttuihin ennustuksiin.

Luonnollisesti ensimäiseksi kysymys: saivatko republikaaniset äänestäjät sen ehdokkaan, tai edes ehdokkaan niistä miehistä, joita heidät oli saatu äänestämään nimitysvaalessa?

Eivät saaneet.

Sattumalta osuin lukemaan mitä eräs huomattu politiikan tuntija kirjotti erääseen porvarilliseen viikkolehteen ennen konventsionia. Kirjotus oli julastu lehdessä viikkoa ennen kokousta, joten se lienee kirjotettu jo kuukausia sitten. Se on niksi kuvaava ennustus konventsionin todellisesta menosta, että sen kannattaa kääntää osittain tähän.

"Poliittisten 'poosujen' luotettavaisuus ilmenee todellisuudessa heidän toiminnastaan vasta sitten kun konventsioni on koolla ja juuri sitä ennen. On riittävästi esimerkkejä, jolloin (nimitys) vaalitaistelu on tehnyt nimityksen vissiksi, mutta tässä vaalitaistelussa on pyrkimys saada niin paljon ehdokkaita kuin suinkin tarkotuksella 'pikata' sopiva mies konventsionin aikana.

"Poliittiset 'poosut' eivät ole vielä olleet kovinkaan toimivia. Heillä on tarkotuksensa olivat hyvät, ja ovat vieläkin, mutta kolmen nimitysvaaleissa aktiivisen ehdokkaan — Woodin, Johnsonin ja Hooverin — nimet eivät ole listoilla. Tosiasia on, etteivät republikaanipuolueen poosuilla ei ollut tarkotusta nimittää ketään näistä ehdokkaista, eikä ole vieläkään.

"Suur-poosut pelaavat odottavaa peliä, käyttäen kaiken energiansa estäkseen minkään ehdokkaan nousemasta riittävästi evästettyjä edustajia kontrolloidakseen Chicagon konventsionin. He ovat hyvällä alalla. Heillä on käytettävinään muitakin temppuja, ja voivat käyttää mahdollisesti kaikkiakin; päätarkotus on saada oman miehensä. Odollisella hetkellä heillä on sekä mies että keinot."

Edelliseen tarvitsee lisätä vain sen, että konventsionin aikana ilmeni kuusi miestä Blackstonen hotellissa joiden "toivomuksesta" konventsioni aika-ajottain hajaantui ja kokoontui.

Myöskin sen, että tuntia ennen Hardingin nimitystä tuli kuolemankielissä sairaana olevalta Penroselta jostakin idän kaupungista sähkösanoma "ennustus" että Harding tulisi nimitetyksi kymmenennessä äänestyksessä.

Ja hän tuli.

Tanell.